

Aan de leden van de vaste Commissie voor
Economische Zaken
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Ronde Tafel bijeenkomst Wetsvoorstel verantwoorde groei melkveehouderij
Amsterdam, 4 november 2014

Geachte dames en heren,

Beperk de melkveestapel door grondgebondenheid

De veehouderij legt een grote druk op ons milieu en gezondheid. Het houden van grote aantallen landbouwdieren zorgt voor de uitstoot van ammoniak, fijn stof, broeikasgassen, stikstof en fosfaat in mest en leidt onder meer tot stankoverlast, achteruitgang van de biodiversiteit, lagere drinkwaterkwaliteit, antibioticaresistentie, enzovoort. Dit leidt tot hoge kosten. Groei van de melkveehouderij kost de samenleving 350 miljoen euro wat de mogelijke groei in toegevoegde waarde (270 miljoen euro) overtreft¹.

Al sinds de jaren zeventig kent Nederland een mestoverschot: er wordt meer mest geproduceerd dan wij op ons land kwijt kunnen. Er is sindsdien een stroom aan beleid ontstaan om de effecten van het mestoverschot te beheren, in plaats van structureel op te lossen. Het wetsvoorstel verantwoorde groei melkveehouderij is de nieuwste stap in de reeks van beleid dat alleen gericht is op korte termijn-management in plaats van de problemen bij de bron aan te pakken.

De hoofdoorzaak van de problematiek ligt in de omvang van de veestapel. De hoeveelheid mest is niet in balans met de hoeveelheid landbouwgrond. De enige manier om dit op te lossen is door de mestproductie op bedrijfsniveau te koppelen aan de hoeveelheid landbouwgrond, ofwel grondgebondenheid. Zo wordt de omvang van de veestapel op een verantwoorde manier beperkt.

Mestverwerking is onverantwoord

Het huidige wetsvoorstel staat hier ver vanaf. De staatssecretaris noemt weliswaar grondgebondenheid als leidraad voor de groeiende melkveehouderij, maar zet de deur open voor industriële mestverwerking. Deze groei zonder grond is onverantwoord, omdat:

- Dit leidt tot een groter mestoverschot. De fosfaatproductiecijfers van het CBS laten zien dat de fosfaatruimte voor de melkveehouderij snel volloopt en het fosfaatplafond van 84,9 miljoen kilogram, dat de sector zichzelf heeft opgelegd, in 2015 wordt bereikt.
- Mestverwerking is ecologisch geen verantwoorde oplossing: het kost energie voor ontwatering en transport, installaties veroorzaken stank en hebben een aanzienlijk calamiteitenrisico.
- Mestverwerking leidt tot hogere fraudedruk op de mestmarkt.²
- De melkveesector zal zich verder industrialiseren en gaat daarmee de varkens- en de kippensector achterna. Het betekent bovendien meer inkoop van voer en meer afzet van mest. Dit maakt bedrijven kwetsbaar voor fluctuaties in de markt.³

Grondgebondenheid maakt dierrechten overbodig

De enige manier om te zorgen dat de melkveehouderij haar fosfaatplafond niet overschrijdt is door grondgebondenheid verplicht te stellen en groei alleen toe te laten bij voldoende beschikbaarheid van grond. Door

¹ <https://milieudefensie.nl/publicaties/factsheets/factsheet-externe-kosten-groei-melkveehouderij>

² <http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/pbl-2013-ex-ante-evaluatie-mestbeleid-2013-1176.pdf>

grondgebondenheid op deze manier in te vullen is aanvullend beleid zoals dierrechten onnodig.

Daarnaast komen de negatieve effecten van de melkveehouderij op de biodiversiteit niet terug in het wetsvoorstel. In haar antwoorden op de vragen over de begroting van 2015 geeft de staatssecretaris aan dat zij nog altijd het jaar 2020 hanteert om het biodiversiteitsverlies in de EU tot staan te brengen. De doelen voor 2020 worden alleen gehaald als de bescherming van biodiversiteit, in dit geval van waardevolle graslanden, geborgd worden in wet, beleid en budget.

Aanpassing van de wet

Het is hoog tijd om te kiezen voor toekomstbestendig beleid. In plaats van het beheren van het mestprobleem, moeten we het doel als uitgangspunt nemen: een gezonde melkveehouderij voor boer, milieu en maatschappij. Deze is grondgebonden. Met dat doel voor ogen zou het wetsvoorstel in ieder geval de volgende elementen moeten bevatten:

- 1) **Grondgebondenheid.** Melkveebedrijven produceren niet meer mest dan er op het eigen bedrijf geplaatst kan worden binnen de fosfaatgebruiksnorm, of binnen een mestplaatsingsovereenkomst binnen maximaal 20 kilometer van het eigen bedrijf. Bedrijven kunnen dus alleen groeien door de eigen plaatsingsruimte op te vullen, of door extra grond aan te kopen, of door nieuwe mestplaatsingsovereenkomsten af te sluiten.
- 2) **Weidegang.** Melkveebedrijven hanteren een minimale weidegang van 6 uur per dag, 120 dagen per jaar. De minimale omvang van de huiskavel 0,15 hectare grasland per koe⁴.
- 3) **Overgangstermijn.** Binnen een overgangstermijn van vijf jaar wordt de bestaande extra fosfaatruimte per bedrijf boven de fosfaatgebruiksnorm afgebouwd naar nul. Deze tijd wordt geboden aan bedrijven om extra grond aan te kopen, extra mestplaatsingsruimte te regelen en/of de veestapel te laten krimpen. In deze tijd stelt de overheid beleid op ter bescherming van waardevolle graslanden, voor herstel van biodiversiteit in het landelijk gebied en ter realisatie van de 2020-doelen.

Graag lichten wij onze standpunten toe tijdens het Rondetafelgesprek op donderdag 6 november a.s.

Met vriendelijke groeten,

Jacomijn Pluimers
Campagneleider Duurzaam Voedsel
Milieudefensie

³ ABN Amro, 2014. Nieuwe horizon voor Nederlandse Zuivel.
http://www.abnamro.com/nl/images/035_Social_Newsroom/020_Newsarticles/Files_en_links/Nieuwe_horizon_voor_Nederlandse_zuivel_internet.pdf

⁴ Deze omvang van de huiskavel is gebaseerd op het aantal uren dat koeien in de wei staan en de hoeveelheid gras dat dan beschikbaar moet zijn. Zo is er voldoende gras voor de koeien gedurende de weideperiode.